

Συνέντευξη του Μητροπολίτη Βολοκολάμσκ Ιλαρίωνα στη δημοσιογράφο κα Πέγκυ Ντόκου για λογαριασμό του τηλεοπτικού σταθμού "Omega" της Ρόδου

Σεβασμιότατε, κατ' αρχήν να σας καλωσορίσω στην Ελλάδα. Είναι μεγάλη τιμή για όλους μας το ότι βρίσκεστε στην Ρόδο παρά το γεγονός ότι δεν πρόκειται για επίσημη επίσκεψη. Πείτε μας τον σκοπό της επίσκεψής σας.

Εδώ στην Ρόδο βρίσκεται σε εξέλιξη το Φόρουμ του διαλόγου μεταξύ των Ορθόδοξων και των Καθολικών στο οποίο συμμετέχουν Ορθόδοξοι από όλες τις Ευρωπαϊκές Ορθόδοξες Εκκλησίες καθώς και από διάφορες Καθολικές Εκκλησίες και Οργανισμούς της Ευρώπης.

Η ιδέα της δημιουργίας αυτού του Φόρουμ βασικά ανήκει στον Καρδινάλιο Erdö της Βουδαπέστης και σ' εμένα. Η ιδέα αφορούσε στην ανάγκη να συζητούμε ατύπως, διάφορα θέματα κοινού ενδιαφέροντος.

Το πρώτο τέτοιο Φόρουμ πραγματοποιήθηκε στο Τρέντο της Ιταλίας δύο χρόνια πριν, όπου συζητήθηκαν θέματα γύρω από την οικογένεια, τον γάμο, την δημιουργία, τις εκτρώσεις, το κύρος της ανθρώπινης ζωής κ.λπ. Αυτή η συνάντηση στη Ρόδο είναι αφιερωμένη στις σχέσεις μεταξύ της εκκλησίας και του κράτους σε διάφορες Ευρωπαϊκές χώρες.

Στην Ελλάδα υπάρχουν ακόμη προβλήματα σε αυτή την σχέση. Βεβαίως, στην δική σας χώρα τα πράγματα είναι διαφορετικά. Πιστεύετε ότι αυτή η σχέση είναι απαραίτητη για τις δύο πλευρές ώστε να μπορέσουν να συνυπάρχουν;

Στην Ρωσία, πάνω από είκοσι χρόνια έχουμε αναπτύξει πολύ καλές και εποικοδομητικές σχέσεις ανάμεσα στην εκκλησία και στο κράτος που είναι βασισμένες σε δύο αρχές.

Η μία αφορά την αμοιβαία μη-παρέμβαση τόσο της εκκλησίας στα ζητήματα του κράτους όσο και του κράτους στις εσωτερικές υποθέσεις της εκκλησίας. Η άλλη αρχή, συνίσταται στην μεταξύ τους καλή συνεργασία σε όλους τους τομείς στους οποίους είναι απαραίτητη και καλοδεχούμενη.

Και πιστεύουμε ότι η αρμονική συνύπαρξη αυτών των δύο αρχών διασφαλίζει τις καλές σχέσεις ανάμεσα στην εκκλησία και το κράτος και βοηθάει να λυθούν πολλά προβλήματα τα οποία υπάρχουν.

Πώς πιστεύετε ότι αυτό το ‘μοντέλο’ της καλής συνεργασίας ανάμεσα στην εκκλησία και το κράτος μπορεί να λειτουργήσει στις Ευρωπαϊκές χώρες;

Πιστεύω ότι η συνεργασία μεταξύ εκκλησίας – κράτους είναι απαραίτητη προς όφελος του κόσμου. Αλλά σε κάθε χώρα τα πράγματα είναι διαφορετικά αφού κάθε χώρα έχει την δική της ιστορία σε σχέση με τις άλλες.

Και πιστεύω ότι η νομοθεσία σχετικά με τις σχέσεις εκκλησίας – κράτους πρέπει να είναι συγκεκριμένη σε κάθε χώρα. Δεν μπορεί να υπάρξει ένα παγκόσμιο ‘μοντέλο’ σε αυτή τη σχέση επειδή όλα τα ‘μοντέλα’ πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την ιστορία καθώς και την παρουσία των πιστών της κάθε εκκλησίας.

Σεβασμιότατε, τα τελευταία χρόνια παρακολουθούμε στην Ευρώπη μία ‘επίθεση’ κατά των εκκλησιών και της θρησκείας από τον αθεϊσμό. Είδαμε ότι ζητήθηκε να αφαιρεθούν τα θρησκευτικά σύμβολα από τους δημόσιους χώρους όπως δικαστήρια κ.λπ. Ποια είναι η θέση σας;

Πιστεύω ότι είναι έγκλημα να αφαιρούνται τα χριστιανικά σύμβολα από τους δημόσιους χώρους στην Ευρώπη. Η Ευρώπη ήταν και είναι μια Χριστιανική ήπειρος. Με όλο το σεβασμό στους πιστούς των άλλων θρησκειών που υπήρξαν για αιώνες στην Ευρώπη, αυτή η ήπειρος παραμένει Χριστιανική και η πλειονότητα των πληθυσμών ανήκει σε διάφορες χριστιανικές θρησκείες.

Η αφαίρεση των χριστιανικών συμβόλων από τους δημόσιους χώρους όπως τα δικαστήρια ή ακόμη και τα σχολεία είναι μια μεγάλη προσβολή στον Χριστιανισμό και σε κάθε Χριστιανό ξεχωριστά.

Εμάς, τους Χριστιανούς δεν μας ενοχλεί όταν επισκεπτόμαστε μια Μουσουλμανική χώρα όπου υπάρχουν σε κάθε δημόσιο χώρο Μουσουλμανικά σύμβολα.

Και αν εμείς θέλουμε να σεβόμαστε τους Μουσουλμάνους αδελφούς και αδελφές μας ως εκπροσώπους άλλων θρησκειών, πρέπει να το κάνουμε σε αμοιβαία βάση.

Όταν μιλάμε για ανέγερση τζαμιών στην Ευρώπη για παράδειγμα, ή μιναρέδων στην Ελβετία, πρέπει να μιλήσουμε και για ανέγερση χριστιανικών εκκλησιών στην Σαουδική Αραβία αλλά και για την κατάσταση στην οποία βρίσκονται οι χριστιανικοί πληθυσμοί στο Ιράκ ή στο Αφγανιστάν.

Δεν μπορούμε να συνεχίσουμε να σεβόμαστε εμείς τους Μουσουλμάνους στην Ευρώπη χωρίς να ζητήσουμε να σέβονται και τα δικαιώματα των Χριστιανών και σε άλλα μέρη του κόσμου.

Ένα ακόμη θέμα αποτελεί το ότι όταν κάποιος λένε ότι οι δημόσιοι χώροι είναι ανοικτοί για όλους και γι' αυτό δεν πρέπει να υπάρχουν σύμβολα καμίας θρησκείας, ακολουθούν ένα λάθος επιχείρημα. Διότι ο αθεϊσμός δεν είναι ένας κοινός παράγοντας εξάλειψης όλων των θρησκειών.

Αντιθέτως, οι θρησκείες μπορούν να συνυπάρχουν ειρηνικά μεταξύ τους όπως δείχνει το παράδειγμα από την πείρα που έχουμε στην Ρωσία, για τις άλλες χώρες. Είχαμε Μουσουλμανικούς πληθυσμούς για πολλούς αιώνες και δεν υπήρξαν ποτέ προβλήματα ή θρησκευτικοί πόλεμοι με τους Χριστιανούς, τους Μουσουλμάνους, τους Εβραίους και τους Βουδιστές που ζούσαν ειρηνικά μέσα σε μία χώρα.

Και κανένας δεν απαίτησε ποτέ από τους άλλους να αφαιρέσουν τα θρησκευτικά τους σύμβολα. Για μένα ένα μουσουλμανικό σύμβολο σε ένα δημόσιο χώρο δεν αποτελεί προσβολή.

Και πιστεύω ότι τα χριστιανικά σύμβολα για τους Μουσουλμάνους ή τους Εβραίους ή τους Βουδιστές, δεν αποτελούν θέμα συζήτησης. Αυτό το θέμα το φέρνουν προς συζήτηση μόνον οι αθεϊστές και οι αγνωστικιστές. Αλλά κι εκείνοι ζητούν να υπάρχουν σε δημόσιους χώρους τα λάθος σύμβολα.

Ο Χριστιανισμός δεν δημιουργήθηκε για προσωπική χρήση. Δημιουργήθηκε από τον Ιησού Χριστό για τους ανθρώπους.

Η Εκκλησία του Χριστού έχει μία επιτακτική αποστολή να επιτελέσει, να διδάξει τους ανθρώπους και να τους βαπτίσει εις το όνομα του Πατρός, του Υιού και του Αγίου Πνεύματος. Και αυτή η αποστολή χρειάζεται δημόσιο χώρο.

Ωστόσο οι αθεϊστές και οι αγνωστικιστές εξακολουθούν να αποτελούν μια μικρή μειονότητα στις περισσότερες Ευρωπαϊκές χώρες όπως στην δική σας χώρα αλλά και στην δική μου, όπου η επίσημη θρησκεία είναι η Ορθοδοξία. Για ποιο λόγο οι χριστιανικές εκκλησίες και οι πιστοί είναι υποχρεωμένοι να ανέχονται αυτές τις μειονότητες να τους επιβάλλουν την άποψή τους;

Εμείς, δεν θέλουμε να επιβάλλουμε την θρησκευτική μας άποψη σε κανένα. Αλλά δεν μπορούμε να δεχτούμε ότι η αθεϊστική και η αγνωστικιστική προσέγγιση θα πρέπει να επιβάλλεται στους ανθρώπους που είναι θρησκευόμενοι σε όλο τον κόσμο. Πιστεύουμε ότι η ύπαρξη των θρησκευτικών συμβόλων σε δημόσιους χώρους είναι ένα σημαντικό χαρακτηριστικό της δημοκρατίας και της ελευθερίας της σκέψης.

Για παράδειγμα εσείς φοράτε τον χριστιανικό σταυρό και είστε ελεύθερη να τον φοράτε στην Ελλάδα. Εάν όμως επισκεφτείτε την Μεγάλη Βρετανία ίσως να σας ζητηθεί να τον κρύψετε.

Θυμάμαι την κατάσταση στην πρώην Σοβιετική Ένωση όταν στους μαθητές δεν επιτρεπόταν να φορούν τον σταυρό τους. Δε νομίζω ότι πρέπει να επιστρέψουμε σε μια τέτοια κατάσταση στην σύγχρονη Ευρώπη.

Εάν θέλουμε να μιλάμε για ελευθερία σκέψης, αυτό περιλαμβάνει και την ελευθερία της δημόσιας έκφρασης της πίστης. Και η δημόσια πίστη σημαίνει ότι μπορεί να φοράς τον σταυρό εάν εσύ το επιθυμείς και μπορείς να τοποθετείς τον σταυρό σε μία αίθουσα διδασκαλίας εάν είσαι δάσκαλος κ.λπ.

Και γι' αυτό δεν πρέπει να αφαιρούνται τα χριστιανικά σύμβολα από τα δημόσια σχολεία ή από άλλους δημόσιους χώρους. Αυτό, περιλαμβάνει και το έθνος της ανέχειας.

Θα ήθελα να μιλήσουμε για τις σχέσεις μεταξύ των δύο Πατριαρχείων, του Οικουμενικού Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως και του Πατριαρχείου της Μόσχας. Φαίνεται ότι έχει σημειωθεί αρκετά μεγάλη βελτίωση των τελευταία χρόνια. Αυτό εκτιμάτε ότι είναι βασικό όχι μόνο για τις μεταξύ σας σχέσεις αλλά και για όλους τους ορθόδοξους που εκπροσωπείτε –ειδικά σε μία ευαίσθητη περιοχή όπως τα Βαλκάνια;

Οι σχέσεις μεταξύ των δύο Πατριαρχείων, του Οικουμενικού Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως και του Πατριαρχείου της Μόσχας έχουν βελτιωθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια και ειδικά τους τελευταίους μήνες.

Αυτό οφείλεται στις προσπάθειες που καταβάλλονται τόσο από την πλευρά του Πατριάρχη της Μόσχας Κυρίλλου όσο και από την πλευρά του Οικουμενικού Πατριάρχη Βαρθολομαίου.

Και οι δύο τους, απλά αποφάσισαν ότι πρέπει να ξεπεράσουν την κατάσταση του ανταγωνισμού και να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα με εμπιστοσύνη και αμοιβαία συνεργασία. Αυτό, φυσικά δε σημαίνει ότι όλα τα προβλήματα που υπάρχουν έχουν λυθεί.

Εμείς, για παράδειγμα δεν έχουμε ακόμη συμφωνήσει με την κατάσταση στην Εσθονία, η οποία οδήγησε σε μια βαθιά κρίση μεταξύ των δύο Πατριαρχείων το 1996. Αλλά εργαζόμαστε από κοινού για το θέμα προκειμένου να βρούμε μια κοινά αποδεκτή λύση.

Και πιστεύω ότι σε κάθε περίπτωση η συνεργασία μεταξύ του πρώτου Ορθόδοξου Πατριαρχείου και του μεγαλύτερου (αριθμητικά) Ορθόδοξου Πατριαρχείου είναι σημαντική για ολόκληρη την

Ορθόδοξη Εκκλησία.

Επομένως, εμείς είμαστε ικανοποιημένοι για την βελτίωση που παρατηρείται στις σχέσεις αυτές και επίσης εργαζόμαστε από κοινού για την Μεγάλη και Αγία Σύνοδο της Ορθόδοξης Εκκλησίας η οποία –σύμφωνα με όσα δήλωσε ο Πατριάρχης Βαρθολομαίος- θα πραγματοποιηθεί σε δύο με τρία χρόνια.

Σεβασμιότατε, στην Κωνσταντινούπολη το Ορθόδοξο στοιχείο τείνει να εκλείψει. Τι θα μπορούσαν και θα έπρεπε να κάνουν τα δύο Πατριαρχεία προκειμένου να προστατέψουν το ορθόδοξο ποίμνιο; Όπως όλοι γνωρίζουμε, η Κωνσταντινούπολη δεν είναι πλέον Χριστιανική και τα προβλήματα με τις μειονότητες είναι υπαρκτά. Θα ήθελα την άποψή σας.

Κατ' αρχήν, θα πρέπει να εκφράσουμε αλληλεγγύη όχι μόνο στα λόγια αλλά και έμπρακτα με τις χριστιανικές μειονότητες σε παγκόσμιο επίπεδο.

Κατόπιν, ειδικά με τις ορθόδοξες μειονότητες που ζουν στην Μέση Ανατολή ή στην Τουρκία ή σε άλλα μέρη του κόσμου όπου ιστορικά ενώ θα έπρεπε να ήταν πλειονότητα, τελικά έχουν γίνει μειονότητες για δημογραφικούς λόγους.

Επισκέφτηκα το Κόσσοβο πρόσφατα και είδα πόσο δύσκολη είναι η κατάσταση εκεί για τους εναπομείναντες χριστιανικούς πληθυσμούς. Μιλώντας για την Τουρκία θα πρέπει να λάβουμε υπόψη ότι πέραν από την πολύ μικρή ελληνική μειονότητα υπάρχουν και αρκετοί πληθυσμοί από την Ρωσία και από άλλες χώρες που προέρχονται στην πρώην Σοβιετική Ένωση και φυσικά ανήκουν στην Ορθόδοξη Εκκλησία.

Όλοι αυτοί που είναι πιστοί και θέλουν και θέλουν να ομολογούν την πίστη τους, είναι το νέο ποίμνιο του Οικουμενικού Πατριαρχείου.

Συνεπώς, πιστεύω ότι πρέπει να παρθούν μέτρα ώστε να επεκταθεί η ποιμενική φροντίδα γι' αυτούς τους πληθυσμούς. Και γνωρίζω ότι υπάρχουν αρκετοί ιερείς στο Οικουμενικό Πατριαρχείο που μιλούν Ρωσικά και που εκτελούν αυτή την ποιμαντική προσπάθεια με αυτούς τους πληθυσμούς.

Γι' αυτό, πιστεύω ότι η κατάσταση παρά το γεγονός ότι είναι δύσκολη, δεν είναι απέλπιδα. Και το ποίμνιο του Οικουμενικού Πατριαρχείου στην Τουρκία συνεχώς αυξάνεται.

Αυτό είναι ένα καλό σημάδι και φυσικά είμαστε έτοιμοι να παράσχουμε κάθε βοήθεια στο Οικουμενικό Πατριαρχείο με κάθε τρόπο ώστε να δημιουργήσουμε ποιμαντική φροντίδα για όλους

τους Ορθόδοξους πληθυσμούς ανεξαρτήτως της εθνικότητάς τους.

Τι πιστεύετε ότι πρέπει να γίνει με το θέμα της διαδοχής στο Οικουμενικό Πατριαρχείο; Ποια είναι η θέση του Πατριαρχείου της Μόσχας επί του θέματος; Ακόμη δεν ξέρουμε τι θα μπορούσε να συμβεί την 'επόμενη μέρα' με την διαδοχή του Οικουμενικού Πατριάρχη Βαρθολομαίου.

Πιστεύω ότι αυτό είναι ένα πρόβλημα που πρέπει να συζητηθεί ανάμεσα στο Οικουμενικό Πατριαρχείο και στις Τουρκικές αρχές. Καταλαβαίνω ότι στο πρόσφατο παρελθόν ένας ικανός αριθμός από ιερείς που ζουν εκτός Τουρκίας, έλαβε Τουρκικά διαβατήρια.

Και πιστεύω ότι αυτό θα τους επιτρέψει να συμμετέχουν ολοκληρωτικά στις εργασίες της Ιεράς Συνόδου.

Φυσικά, όσον αφορά το ζήτημα της διαδοχής, πρόκειται για ένα πολύ λεπτό ζήτημα και δεν πιστεύω ότι μπορούμε να το συζητήσουμε δημόσια. Αλλά σας διαβεβαιώνω ότι εάν ζητηθεί η βοήθεια της Ρωσικής Ορθόδοξης Εκκλησίας για το θέμα, θα συνδράμει με κάθε τρόπο.

Βλέπουμε ότι ταξιδεύετε συνεχώς σε όλο τον κόσμο ενώ χτίζονται Ρωσικές Εκκλησίες και σε άλλες ηπείρους και χώρες. Το θεωρείτε αυτό σημαντικό για το ποίμνιό σας σε παγκόσμιο επίπεδο;

Υπήρχαν πολλοί τρόποι μετανάστευσης από την Ρωσία και από άλλες χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης με αποτέλεσμα, εκατομμύρια Ρωσώφωνων να ζουν τώρα σε όλο τον κόσμο.

Εμείς, δεν χτίζουμε εκκλησίες με δική μας πρωτοβουλία. Συνήθως ομάδες από Ρώσους Ορθόδοξους πιστούς γράφουν στον Πατριάρχη ή σ' εμένα, ζητώντας να δημιουργηθεί μία ενορία. Και τότε ξεκινούμε να εργαζόμαστε για να εγκαθιδρύσουμε αυτή την ενορία.

Συνήθως, ξεκινά από μία ταπεινή ομάδα ανθρώπων που ενοικιάζουν ένα κτίριο από τους Καθολικούς ή από τις τοπικές αρχές. Και κατόπιν, εάν το ποίμνιο αυξάνεται και η ενορία μεγαλώσει, είμαστε σε θέση να χτίσουμε την εκκλησία μόνοι μας.

Κι έχουν ανεγερθεί πολλές Ρωσικές Εκκλησίες πρόσφατα στην Ευρώπη και σε άλλα μέρη του κόσμου, συμπεριλαμβανομένης για παράδειγμα της Ρώμης όπου η Ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία στέκει τώρα ακριβώς πίσω από τον Καθεδρικό Ναό του Αγίου Πέτρου και της Κούβας όπου υπάρχει τώρα μία όμορφη Ρωσική Εκκλησία στην Αβάνα –και σε άλλα μέρη.

Σεβασμιότατε, για να κλείσουμε θα ήθελα να σας ευχαριστήσω για τη συνέντευξη. Τι θα θέλατε να πείτε κάτι στους Έλληνες που θα παρακολουθήσουν τη συνέντευξή σας τηλεοπτικά και θα την διαβάσουν στο διαδίκτυο μέσω της «Romfea.gr»;

Θα ήθελα να τους πω, ότι οι Έλληνες πρέπει να κρατήσουν, να προστατεύσουν και να περιβάλλουν με αγάπη την Ορθόδοξη πίστη.

Εάν οι Έλληνες ακολουθήσουν την ίδια πορεία με τις άλλες Ευρωπαϊκές χώρες εξοβελίζοντας τον Χριστιανισμό από τους δημόσιους χώρους, φοβούμενοι να εκφράσουν την Ορθόδοξη πίστη τους επειδή πρέπει να ανεχτούν τις άλλες απόψεις ή την πολιτική παρέμβαση, θα χάσουν την χώρα τους. Διότι τότε, θα πάψει να υπάρχει η Ελλάδα.

Η Ελλάδα είναι αδιανόητη χωρίς τον Χριστιανισμό. Και πιστεύω ότι κάθε Έλληνας είτε είναι βαθιά θρησκευόμενος είτε λιγότερο, θα πρέπει να κάνει τα πάντα για να προστατέψει την Ορθοδοξία και να βεβαιώσει ότι αυτό θα πρέπει να το μεταδώσει τόσο στην τωρινή όσο και στην επόμενη γενιά.

Μια πηγή: <https://mospat.ru/gr/news/56490/>